

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija pakartotinai teikia:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimo Nr. 1317 „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas Nr. 1);

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimo Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas Nr. 2) (toliau kartu – Nutarimų projektai).

Nutarimo projektu Nr. 1 siūloma patvirtinti:

1. Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės uždavinių, funkcijų ir darbo organizavimo tvarkos aprašą.

2. Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų sudarymo, darbo organizavimo, sušaukimo tvarkos, uždavinių ir funkcijų tvarkos aprašą.

3. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašą.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų kaupiamų jų nepertraukiamos veiklos vykdymui užtikrinti būtinų priemonių ir asmeninių apsaugos priemonių sąrašo, kiekio ir laikotarpio nustatymo tvarkos aprašą.

5. Savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ir nevyriausybinių organizacijų pajėgų patirtų išlaidų kompensavimo sąlygų ir tvarkos aprašą.

6. Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašą.

7. Būtinų užduočių skyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašą.

8. Materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašą.

9. Parengties pareigūnų funkcijoms ir valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) civilinės saugos funkcijai atlikti reikalingų valstybės biudžeto lėšų poreikio nustatymo tvarkos aprašą.

10. Slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarkos aprašą.

11. Valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, sąrašą.

12. Valstybės institucijų ir įstaigų, kurios rengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, sąrašą.

13. Kriterijų, kuriuos atitinkančių kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai privalo organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą, aprašą.

14. Kriterijų, kuriuos atitinkančiuose ūkio subjektuose privaloma sudaryti ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, aprašą.

15. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų, kurie privalo kaupti jų nepertraukiamos veiklos vykdymui užtikrinti būtinas priemones ir asmenines apsaugos priemones, sąrašą.

Nutarimų projektai buvo svarstyti 2023 m. birželio 27 d. tarpinstituciniame ministerijų atstovų pasitarime (toliau – TAP). Atsižvelgiant į TAP protokolo 7 klausimo 1 punktą, Nutarimo projektu Nr. 1 tvirtinamas Valstybės paramos už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, teikimo tvarkos aprašo projektas papildytas nuostatomis, kurios nustato prievolę atmesti prašymą suteikti valstybės paramą už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, jeigu iki žalos atsiradimo dienos Lietuvos rinkoje draudikai siūlė turto draudimo paslaugas nuo žalos, už kurią prašoma suteikti valstybės paramą, atsiradimo, tačiau šiomis paslaugomis prašymą pateikęs asmuo nepasinaudojo. Šios nuostatos darbo tvarka suderintos su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM) ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Tačiau dėl minėto aprašo naujų nuostatų ŽŪM atkreipė dėmesį, kad šiuo metu pasėlius draudžia apie 3000 žemės ūkio veiklos subjektų, draudžiamas plotas apie 500 tūkst. ha, o valstybė kompensuoja, priklausomai nuo žalos ir finansavimo šaltinio iki 50 proc. arba iki 70 proc., įmokos už draudimą. Tam kasmet skiriama apie 9 mln. Eur. Stichinės sausros riziką yra apdraudę tik 40 ūkių 9000 ha. Įvedus papildomą sąlygą paramai už žalą gauti, gali išaugti besidraudžiančiųjų skaičius, tuomet prireiks papildomų biudžeto lėšų minėtam draudimo įmokų kompensavimui. 2022 m. buvo deklaruota 1,9 mln. ha dirbamos žemės. Preliminariai skaičiuojant, jei draustųsi ūkiai, kurių ūkio dydis virš 100 ha, sudarytų apie 880 tūkst. ha draudžiamo ploto. Jei būtų apdraustas šis plotas (skaičiuojant, kad 1 ha draudimo kaina vidutiniškai būtų 44,43 Eur), lėšų poreikis metams, kompensuojant iki 70 proc. draudimo įmokos, preliminarai galėtų siekti 27,4 mln. Eur, kompensuojant iki 50 proc. draudimo įmokos, preliminarai – 19,5 mln. Eur. Kadangi yra dvi paramos schemos, draudimo įmokų kompensavimui lėšos skiriamos iš Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano ir valstybės biudžeto (valstybės pagalbos priemonė), visam minėto strateginio plano įgyvendinimo laikotarpiui (kartu su gyvūnų draudimo įmokų kompensavimu) numatyta skirti 12 mln. Eur. Valstybės pagalbos priemonei per metus vidutiniškai skiriama apie 5 mln. Eur.

ŽŪM skatindama žemės ūkio veiklos subjektus naudotis vienintele šiuo metu rizikos valdymo priemone – augalų ir pasėlių draudimu, tuo pačiu imasi priemonių biudžeto valdymui, tačiau vis tik ženkliai padidėjus draudžiamų plotų ir neskyrus papildomai lėšų draudimo įmokų kompensavimui, tektų ženkliai sumažinti draudimo įmokos kompensuojamą procentą ir dėl to daliai žemės ūkio veiklos subjektų draudimas gali tapti per brangus, atitinkamai draudimo bendrovės pablogėjus draudimo sąlygoms ir dėl per didelės rizikos gali atsisakyti drausti dirbamos žemės plotus nuo atskirų rizikų.

ŽŪM taip pat kilo abejonė, kaip būtų įvertinta, ar iki žalos atsiradimo dienos Lietuvos rinkoje draudikai siūlė turto draudimo paslaugas nuo žalos, už kurią prašoma suteikti valstybės paramą, atsiradimo. Taip pat abejojama, ar būtų pagrįsta reikalauti iš subjekto, siekiančio gauti kompensaciją už patirtą žalą, būti apsidraudus, jei, pavyzdžiui, tokios draudikų siūlomos paslaugos būtų rinkoje atsiradusios labai trumpą laiką iki žalos atsiradimo, t. y. subjektas turėtų labai mažai laiko įsivertinti draudikų siūlomas paslaugas bei spėti jomis pasinaudoti (pavyzdžiui, paslauga pradedama siūlyti 2023 m. rugsėjo 1 d., o žala įvyksta tą pačių metų rugsėjo 20 d. ir pan.).

Nutarimo projektu Nr. 1 tvirtinamo Savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ir nevyriausybinių organizacijų pajėgų patirtų išlaidų kompensavimo sąlygų ir tvarkos aprašo projektas (toliau – NVO projektas) pataisytas ir papildytas pagal TAP metu pateiktas Lietuvos

Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Nacionalinės nevyriausybinių organizacijų koalicijos pastabas bei pasiūlymus ir suderintas darbo tvarka su jomis bei Finansų ministerija. Į Nacionalinės nevyriausybinių organizacijų koalicijos siūlymą – NVO projekte nustatyti, kad nevyriausybiniams organizacijoms būtų kompensuojamas savanorių koordinatorių darbo užmokestis ir ilgalaikio turto išlaidos, neatsižvelgta, nes 2023 m. birželio 29 d. Vidaus reikalų ministerijos organizuoto Finansų ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei nevyriausybinių organizacijų atstovų pasitarimo metu ir vėliau darbo tvarka vykusių diskusijų metu nepavyko rasti bendro sutarimo dėl šių išlaidų įtraukimo į kompensuotinas išlaidas (šiam siūlymui nepritaria Finansų ministerija). Atsižvelgus į tai, ir siekiant atsakingo (efektyvaus) viešųjų lėšų panaudojimo, NVO projekte siūloma nedetalizuoti NVO patiriamų išlaidų rūšių. NVO patirtos išlaidos bus kompensuojamos, jeigu jos bus patirtos Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatytais atvejais ir pagrįstos atitinkamais dokumentais (informacija).

Taip pat atsižvelgta į visas Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus ir į didžiąją dalį Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės (toliau – TG) 2022 m. birželio 30 d. išvadoje NV-1627 pateiktų pastabų ir pasiūlymų.

1. Atliepiant TG 35 pastabą, Parengties pareigūnų funkcijoms ir valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) civilinės saugos funkcijai atlikti reikalingų valstybės biudžeto lėšų poreikio nustatymo tvarkos aprašo projektas (toliau – lėšų poreikio aprašas) papildytas dar vienu įstatyminiu pagrindu – Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi. Kartu atsisakyta lėšų poreikio aprašo 2 punkte buvusios nuorodos į Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu. Pagal lėšų poreikio aprašo nuostatas nustatytas metinis lėšų poreikis ministerijų parengties pareigūnų funkcijoms atlikti iš viso sudarys apie 743 tūkst. Eur, iš jų – darbo užmokesčiui ir draudėjo socialinio draudimo įmokoms – 585 tūkst. Eur. Taigi kiekvienai ministerijai lėšų poreikis galėtų siekti apie 53 tūkst. Eur. Kaip TAP metu informavo Finansų ministerija, šį poreikį ministerijos turėtų dengti iš vidinių asignavimų.

Metinis lėšų poreikis valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) civilinės saugos funkcijai atlikti iš viso sudarytų 3 mln. 609 tūkst. Eur, iš jų – darbo užmokesčiui ir draudėjo socialinio draudimo įmokoms – 2 mln. 542 tūkst. Eur. Įvertinus nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančias Valstybės tarnybos įstatymo nuostatas, metinis lėšų poreikis iš viso padidėtų iki 3 mln. 690 tūkst., nes nelikus įstaigų skirstymo į I-III grupes, didėtų finansavimas šiuo metu III grupėje esančioms savivaldybėms. Paskaičiuotas lėšų poreikis tilptų į 2023 metų valstybės biudžete savivaldybėms skirtą finansavimo civilinės saugos funkcijai atlikti lėšas, todėl papildomų asignavimų 2024 metams nereikėtų. Siekiant užtikrinti, kad lėšų poreikis parengties pareigūnų funkcijoms atlikti būtų nuoseklus, prognozuojamas ir tolygus visose ministerijose bei ministrų valdymo srities valstybės institucijose ir įstaigose, papildomai įtraukta nuostata, kad metinis lėšų poreikis krizių valdymo ir civilinės saugos mokymui negalės viršyti metinio lėšų poreikio administracinėms išlaidoms (t. y. maksimalus metinis dydis siektų apie 6 tūkst. Eur).

2. Neatsižvelgta į TG 1 pastabą, kuria pasiūlyta keisti Didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1298, nes pagal naujos redakcijos Valstybės tarnybos įstatymo redakciją nuo 2024 m. sausio 1 d. panaikinamas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius, taip įgalinant institucijų ir įstaigų vadovus nuspręsti, kiek ir kokių pareigybių reikia veiklai vykdyti ir išskeltiems tikslams pasiekti. Prireikus steigti papildomą pareigybę ministerijoje, ji galėtų būti steigiama neužimtų pareigybių „sąskaita“. Atviruose valstybės tarnybos duomenyse skelbiama, kad 2023 m. liepos 1 d. ministerijose buvo neužimta apie 500 pareigybių. Taip pat, nėra galimybės greitai parengti ir kartu

su šiuo paketu teikti kitus šioje TG pastaboje nurodytus projektus. Juos planuojame Vyriausybei pateikti kartu su kitu Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų projektų paketu.

3. Atliepian TG 8 pastabą atkreiptinas dėmesys, kad Nutarimo projekto Nr. 1 5.5 papunkčio (pakoreguoto Nutarimo projekto Nr.1 4.4 papunkčio) teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 22 straipsnio 2 dalis, kuris nurodytas ir Nutarimo projekto Nr. 1 preambulėje.

4. Neatsižvelgta į TG 14 pastabą, kuria siūloma atsižvelgiant į Būtinų užduočių skyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašo projekto 18 ir 20 punktų turinį, šį aprašą papildyti apskundimo tvarkos nuostatomis. Atkreiptinas dėmesys, kad administracinių sprendimų apskundimo tvarką reglamentuoja Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnis, nustatantis, kad asmuo turi teisę apskusti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą arba veiksmą (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui.. Taigi apskundimo tvarkos reglamentavimas yra ne šio aprašo reguliavimo dalykas.

5. Tikslinant lėšų poreikio aprašą, neatsižvelgta į TG 36 pastabą lėšų poreikio aprašo nuostatas, kurios turėtų būti keičiamos įgyvendinant Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymą Nr. XIV-1985 (pvz., dėl pasikeitusios valstybės tarnautojų darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos) ir įsigaliojusių 2024 m. sausio 1 d., teikti Vyriausybei ir priimti vienu metu. Lėšų poreikio aprašo pokyčius, susijusius su paminėtais Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimais, planuojame Vyriausybei pateikti kartu su kitu Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų projektų paketu, nes lėšų poreikio aprašo pokyčiai, kurie turės įsigaliooti 2024 m. sausio 1 d., turi būti parengti ir papildomai suderinti su Finansų ministerija, kitomis ministerijomis bei Lietuvos savivaldybių asociacija, be to, dar nepakeistas ir su lėšų poreikio aprašu susijęs Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, kuriuo vadovaujantis bus skaičiuojamas lėšų poreikis parengties pareigūnų (darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis) funkcijoms vykdyti. Kaip informavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, šis įstatymas bus peržiūrimas ir aktualizuojamas atsižvelgiant į naujos redakcijos Valstybės tarnybos įstatymą.

6. Neatsižvelgta į TG 44 pastabą, nes netikslingas toks detalus reguliavimas, kokia forma (rašytine ar elektronine ar dar kokia kita) turi būti teikiami siūlymai dėl prevencijos gerinimo ar sklaidos. Manytina, kad tai procedūrinis dalykas, patenkančias į subjektų vidaus administravimo sritį.

7. TG 46–57 ir 60 pastabos teiktos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 17 d. nutarimą Nr. 966 „Dėl Pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatų ir Pavojingųjų medžiagų ir mišinių sąrašo, jų kvalifikacinių kiekių nustatymo ir cheminių medžiagų bei mišinių priskyrimo pavojingosioms medžiagoms kriterijų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektui, tačiau šis projektas su šiuo paketu nebus teikiamas. Pažymėtina, kad beveik visos TG pastabos pateiktos dėl šiuo metu galiojančių šio nutarimo nuostatų ir norint į jas atsižvelgti, keičiamo nutarimo tikslinimas užtruks dėl teisėkūros reikalavimų įgyvendinimo (sąvokų aprobavimo, atitikties lentelių pildymo ir kėlimo į LINESIS, papildomo derinimo su suinteresuotomis institucijomis).

8. Atliepian TG 58 pastabą, darbo tvarka kreiptasi į Finansų ministeriją bei Teisingumo ministeriją su prašymu pateikti išvadas dėl Nutarimo projekto Nr. 2. Finansų ministerija pateikė išvadą be pastabų.

9. Įvertinus konstitucinę doktriną, neatsižvelgta į TG 59 pastabą, kurioje nurodyta, kad Seimas priimdamas įstatymą, o ne Vyriausybė savo teisės aktu gali sukurti Vyriausybei teisinį pagrindą priimti Vyriausybės teisės aktus. Dėl šios pastabos pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d. nutarime konstatuota: „Pagal Konstitucijos 94 straipsnio 2 punkto nuostatą, kad Vyriausybė vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo, Vyriausybės pareiga priimti poįstatyminius aktus, būtinus įstatymams įgyvendinti, kyla tiesiogiai iš Konstitucijos. Be to, įstatymų leidėjas, matydamas, kad įstatymams įgyvendinti yra būtina priimti poįstatyminius aktus, gali tokią pareigą Vyriausybei nustatyti įstatyme arba Seimo nutarime dėl įstatymų įgyvendinimo. Taigi Vyriausybės pareiga priimti poįstatyminius aktus, būtinus įstatymams įgyvendinti, kyla iš Konstitucijos, o esant įstatymų leidėjo pavedimui – ir iš įstatymų bei Seimo nutarimų dėl įstatymų įgyvendinimo (Konstitucinio Teismo 2001 m. spalio 30 d. nutarimas). Vyriausybė neprivalo poįstatyminiuose aktuose nurodyti konkrečių įstatymų, Seimo nutarimų ar Respublikos Prezidento dekretų, kuriuos ji vykdo priimdama poįstatyminį teisės aktą; svarbu, kad poįstatyminius teisės aktus Vyriausybė priimtų neviršydamą savo įgaliojimų ir kad šie poįstatyminiai aktai neprieštarautų Konstitucijai ir įstatymams (Konstitucinio Teismo 2001 m. gruodžio 18 d. nutarimas).“ Atsižvelgiant į TG 59 pastabą, keičiamo nutarimo Nr. 1317 preambulėje ir lėšų poreikio apraše nurodytas papildomas įstatyminis teisinis pagrindas – Biudžeto sandaros įstatymo 8 straipsnio 1 dalis, nustatantis, kad Biudžeto sudarymo ir vykdymo teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos Konstitucija, Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, šis įstatymas, Fiskalinės drausmės įstatymas, Seimo statutas, Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas, Strateginio valdymo įstatymas, atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, Vyriausybės patvirtintos biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės ir kiti biudžeto pajamų gavimą ir programų finansavimą reglamentuojantys teisės aktai. Taigi Vyriausybė, įgyvendindama Biudžeto sandaros įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, jos tvirtinamose biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėse turi teisę ir pareigą nustatyti kaip (kokia tvarka) apskaičiuojamas lėšų poreikis civilinės saugos funkcijai vykdyti, nes šių lėšų poreikio nustatymas yra vienas iš valstybės biudžeto sudarymo ir vykdymo pagrindų. Šiuo metu tokią lėšų poreikio apskaičiavimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras.

Nutarimų projektus parengė VRM Viešojo saugumo politikos grupės (vadovas Darius Domarkas, tel. (8 5) 271 8881, el. p. darius.domarkas@vrm.lt) vyresnysis patarėjas Darius Vasaris, tel. (8 5) 271 7138, el. p. darius.vasaris@vrm.lt, patarėjas Dainius Cicėnas, tel. (8 5) 271 8521, el. p. dainius.cicenas@vrm.lt ir patarėjas Haroldas Sabulis, tel. (8 5) 271 8984, el. p. haroldas.sabulis@vrm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimų projektai, 91 lapas;
2. Antikorupcinio vertinimo pažymos, 19 lapų.

Vidaus reikalų ministrė

Agnė Bilotaitė

Darius Vasaris, tel. (8 5) 271 7138, el. p. darius.vasaris@vrm.lt
 Haroldas Sabulis, tel. (8 5) 271 8984, el. p. haroldas.sabulis@vrm.lt
 Dainius Cicėnas, tel. (8 5) 271 8521, el. p. dainius.cicenas@vrm.lt